

Αθήνα, 14 Οκτωβρίου 2022

Ερώτηση

Προς την κ. Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΘΕΜΑ: «Έξαρση στην παραβατικότητα των ανηλίκων»

Ανησυχία και προβληματισμό προκαλούν τα στατιστικά στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας για την εγκληματικότητα με «πρωταγωνιστές» ανηλίκους, τα οποία αποτυπώνουν ένα σκληρό έξαρσης του φαινομένου. Η πρόκληση σωματικών βλαβών είναι μία από τις κατηγορίες αδικημάτων που χαρακτηρίζεται ως εξαιρετικά σοβαρή. Το 2021 οι αστυνομικές υπηρεσίες σχημάτισαν συνολικά 154 δικογραφίες για πρόκληση σωματικών βλαβών από ανήλικους –με θύματα κατά κύριο λόγο επίσης ανήλικους- ενώ ένα χρόνο νωρίτερα (το 2020) είχαν σχηματιστεί 132 δικογραφίες. Πρόκειται για μία αύξηση της τάξης του 17%.

Οι κατηγορούμενοι ανήλικοι για τα αδικήματα αυτά το 2021 ήταν 247, ενώ το 2020 ήταν σημαντικά λιγότεροι (194). Αυτό σημαίνει ότι καταγράφηκε αύξηση στους ανήλικους δράστες κατά 27,5% μέσα σε μόλις έναν χρόνο. Ενδεικτικό είναι ότι κατά το 2021 οι αστυνομικές υπηρεσίες σχημάτιζαν κάθε μέρα -κατά μέσο όρο- δικογραφίες για πέντε ανήλικους.

Ένα ποιοτικό χαρακτηριστικό που προκύπτει από τα στατιστικά στοιχεία της ΕΛ.ΑΣ. και είναι άκρως ανησυχητικό, αφορά στην ηλικία από την οποία ξεκινούν οι παραβατικές συμπεριφορές. Συγκεκριμένα, προκύπτει ότι το 26% των παιδιών ξεκινά την παραβατική συμπεριφορά μεταξύ 8 και 14 ετών. Μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των ανηλίκων που ξεκινούν τις παράνομες πράξεις μετά την ηλικία των 15 ετών.

«Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες οι ανήλικοι μπήκαν στην παρανομία πριν ακόμα κλείσουν τα 12 έτη. Καθοριστικό ρόλο παίζει το οικογενειακό περιβάλλον και ενδεχομένως η έξαρση του φαινομένου να συνδέεται με κάποιο τρόπο και με τα lockdown ή την ολοένα αυξανόμενη επίδραση των social media. Επιρροές από συμμορίες του εξωτερικού, για παράδειγμα από την Αμερική, που έγιναν γνωστές μέσα από το διαδίκτυο παίζουν

σαφώς σημαντικό ρόλο. Οι δράστες στο 90% των περιπτώσεων είναι αγόρια και στο 10% κορίτσια», αναφέρει αστυνομική πηγή.

Το 2021 οι αστυνομικές υπηρεσίες χειρίστηκαν 1179 υποθέσεις εγκληματικότητας ανηλίκων. Οι κατηγορούμενοι ανήλικοι ήταν 1750, εκ των οποίων οι 1483 ήταν ηλικίας από 15 έως 18 ετών. Επίσης, από τους 1750 ανήλικους κατηγορούμενους, τα 233 ήταν ανήλικα κορίτσια.

Η επιθετική συμπεριφορά εφήβων μπορεί αποδειχθεί καταστροφική για τα ίδια τα παιδιά που ασκούν τη βία και φυσικά άκρως επικίνδυνη για τους συνομηλίκους τους που τη δέχονται. Η μεγάλη αύξηση των ανάλογων περιστατικών εμφανίζεται άλλοτε με τη μορφή σχολικού εκφοβισμού και άλλοτε με τη δημιουργία «παιδικών συμμοριών», φαινόμενα που τα τελευταία χρόνια απασχολούν όλο και πιο συχνά την επικαιρότητα.

Η επιθετική συμπεριφορά έρχεται ως απόρροια των οικογενειακών σχέσεων αλλά και άλλων παραγόντων που άφησαν, κυρίως τα δυο τελευταία χρόνια, το στίγμα τους στην κοινωνική ζωή της χώρας.

Συγκεκριμένα, η έλλειψη επικοινωνίας, η παραμέληση και οι κακοποιητικές συμπεριφορές στην οικογένεια, αλλά και οι συνθήκες εγκλεισμού εξαιτίας των υγειονομικών συνθηκών, που είχαν ως αποτέλεσμα οι έφηβοι να αποκοπούν με βίαιο τρόπο από τη ζωή τους, είναι μερικοί από τους παράγοντες που οδήγησαν στην έξαρση του φαινομένου. Τα τελευταία 2 χρόνια τα παιδιά έχουν βιώσει πρωτοφανείς περιορισμούς στην καθημερινότητά τους, τη ζωή και την ανάπτυξή τους.

Παιδιά που έχουν αναπτύξει βίαιη συμπεριφορά, έχουν επίσης αναπτύξει «φτωχή» σχέση με την οικογένειά τους. Σε μερικές οικογένειες, η έννοια της επικοινωνίας είναι άγνωστη. Πολλές φορές υπάρχει το στοιχείο της παραμέλησης ή τα παιδιά έχουν βιώσει και τα ίδια κακοποίηση, με τη μορφή σωματικής τιμωρίας.

Η κατάχρηση ναρκωτικών ουσιών ή αλκοόλ από τους εφήβους, η ελλιπής σχολική φοίτηση ή εγκατάλειψη του σχολείου, οι συναισθηματικές δυσκολίες, οι διαταραχές της συμπεριφοράς και η κατάθλιψη είναι επίσης παράγοντες που ενισχύουν την επιθετική συμπεριφορά.

Τέλος, πρέπει να τονίσουμε ιδιαίτερα τις ελλείψεις που υπάρχουν στις υποστηρικτικές δομές ψυχικής υγείας στις σχολικές μονάδες, αλλά και την ανεπαρκή ειδική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, «εργαλεία» που θα μπορούσαν να βοηθήσουν αλλά και να δράσουν προληπτικά στην αντιμετώπιση επιθετικών συμπεριφορών.

Εξαιρετικά χρήσιμο θα ήταν επίσης να εισαχθούν σχετικά μαθήματα στα σχολεία. Τα παιδιά έχουν ανάγκη μαθημάτων που έχουν να κάνουν με την ανάπτυξη δεξιοτήτων, όπως για παράδειγμα τη δυνατότητα επίλυσης συγκρούσεων, την καλή συνεργασία μεταξύ τους, τη σχέση των δύο φύλων, την ισότητα, τα δικαιώματά τους, τον σεβασμό στην προσωπικότητά του άλλου, την αποδοχή της διαφορετικότητας, την αίσθηση της δικαιοσύνης, την ανάπτυξη αξιών και της ενσυναίσθησης, αυτά που θα μπορούσαμε να

αποκαλέσουμε «μαθήματα ζωής». Χρήσιμη επίσης θα ήταν η στελέχωση των σχολείων σε σταθερή βάση με ειδικούς επιστήμονες ψυχικής υγείας.

Τέλος, να αναφέρουμε το Ισλανδικό «παράδειγμα», όπου η κυβέρνηση, δίνοντας στους ανηλίκους τη δυνατότητα να απασχοληθούν στον ελεύθερο χρόνο τους με διάφορες δραστηριότητες της προτίμησής τους, πέτυχε τη δραστική μείωση της εξάρτησής τους από το αλκοόλ, τα ναρκωτικά και γενικότερα της κάθε είδους παραβατικής συμπεριφοράς. Για παράδειγμα, η Ισλανδική κυβέρνηση στην πρωτεύουσα Ρέικιαβικ, όπου διαμένει το ένα τρίτο του πληθυσμού της χώρας, παρείχε σε κάθε οικογένεια ένα είδος Κάρτας για τον ελεύθερο χρόνο (Leisure Card) που συνοδευόταν από ένα ποσό της τάξης των 300 περίπου ευρώ ανά τέκνο, ώστε να ενισχυθούν οι ψυχαγωγικές δραστηριότητες των ανηλίκων και η ενασχόλησή τους με οργανωμένα σπορ, μουσική, τέχνες, χορό κλπ.

Κατόπιν όλων αυτών,

Ερωτάται η αρμόδια κ. Υπουργός:

1) Σε ποιες ενέργειες προτίθεται να προβεί ώστε να ενισχυθούν οι υποστηρικτικές δομές ψυχικής υγείας στα σχολεία και η στελέχωσή τους με ειδικούς επιστήμονες;

2) Πώς μπορεί να ενισχυθεί η εκπαίδευση του εκπαιδευτικού προσωπικού στην αντιμετώπιση ζητημάτων που έχουν να κάνουν με το σχολικό εκφοβισμό και την αντιμετώπιση επιθετικών συμπεριφορών στο χώρο του σχολείου;

3) Υπάρχει σκέψη για την εισαγωγή στο ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων που, προάγοντας τη συνεργασία και τις δεξιότητες των μαθητών και καλλιεργώντας την κατανόηση, την αποδοχή και την ενσυναίσθηση, θα εξαλείψουν σταδιακά τους παράγοντες που ενισχύουν την επιθετική συμπεριφορά των ανηλίκων;

4) Μήπως θα ήταν χρήσιμο να ακολουθηθεί και στη χώρα μας το ισλανδικό μοντέλο, ώστε μέσω της ενίσχυσης με κρατική χρηματοδότηση της ενασχόλησης των ανηλίκων με «υγιείς» δραστηριότητες να επιτευχθεί η δραστική μείωση της νεανικής παραβατικότητας;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Αθανασίου (Νάσος) Αθανάσιος

Αβραμάκης Ελευθέριος

Αλεξιάδης Τρύφων

Αυλωνίτης Αλέξανδρος - Χρήστος

Βαρδάκης Σωκράτης
Βέττα Καλλιόπη
Γκαρά Αναστασία
Γκιόλας Ιωάννης
Δρίτσας Θεόδωρος
Ζαχαριάδης Κωνσταντίνος
Ζουράρις Κωνσταντίνος
Ηγουμενίδης Νικόλαος
Θραψανιώτης Εμμανουήλ
Κασιμάτη Νίνα
Καφαντάρη Χαρά
Λάππας Σπυρίδων
Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης)
Μάρκου Κωνσταντίνος
Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος
Μουζάλας Ιωάννης
Μπουρνούς Ιωάννης
Μωραΐτης Θάνος
Νοτοπούλου Αικατερίνη
Παπαδόπουλος Σάκης
Παπαηλιού Γεώργιος
Πούλου Παναγιού (Γιώτα)
Σαρακιώτης Ιωάννης
Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)
Σκουρολιάκος Παναγιώτης (Πάνος)
Συρμαλένιος Νικόλαος
Τζούφη Μερόπη
Φωτίου Θεανώ
Χρηστίδου Ραλλία